5e Jaargang. No. 4

15 October 1913.

HOLLANDSCH ZUID AFRIKA

MAANDSCHRIFT VOOR DE LEDEN DER NEDERLANDSCH-ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING EN ANDERE BELANGHEBBENDEN

Wij willen niet weder de fout begaan, die onze vaderen een eeuw geleden begaan hebben, door alle verbindingen met onze stamverwanten op geestelijk en stoffelijk gebied te laten varen.

GOUVERNEUR VAN RIEBEEK

Het is ons niet minder om Nederland zelf te doen dan om Zuid-Afrika.

DE ENGELSCHE SUPERLATIEF.

Menschen, die weinig gelegenheid hebben om hun kennis, hun weten, hun rijkdom, hun grootheid, te vergelijken met de ideëele en stoffelijke bezittingen van anderen, zullen in den regel nog al ingenomen zijn met hun eigen bezit en zich op allerlei gebied licht de eersten wanen. Dit geldt in versterkte mate van een volk als het Engelsche, dat, opgesloten in zijn eilandenrijk, eerst in de laatste tientallen van jaren in de gelegenheid was om al, wat het groot en goed achtte in zijn midden, te vergelijken met de dingen in het buitenland. Zeer gemakkelijk wordt dan het onbekende ook het minderwaardige en wordt het eigene heel spoedig geprezen als het alleen goede en mooie. Dan wordt het volk zelf het machtigste, het edelste, het verstandigste, het in alle opzichten beste van alle volken der aarde, en al zijn eigenschappen en al de eigenschappen van zijn rijkdommen kunnen op geen andere wijze worden beschreven dan met de schoonstklinkende bijvoegelijke naamwoorden in den overtreffenden trap.

Dit geldt niet alleen van het Eilandenrijk in de Noordzee zelf en van de bewoners van dit koninkrijk, maar ook van hun kunst, hun handel en industrie, hun wetenschap, hun taal, en zelfs hun landbouw en veeteelt en hun vee.

Het zou de bewoners van het Vasteland van Europa onverschillig kunnen laten; zij zouden deze kinderlijke, maar niettemin hinderlijke eigenaardigheid kunnen nemen voor wat zij is: een uitvloeisel van de insulaire ligging van het Vereenigde Koninkrijk en het gebrek aan algemeene en talen-kennis van zijn bewoners, ware het niet, dat een jong volk als het Zuid-Afrikaansche, dat met het Vereenigde Koninkrijk door allerlei, ofschoon niet juist bepaald gewenschte banden verbonden is, gaandeweg onder den invloed geraakt van de superlatieven en, even weinig in de gelegenheid tot vergelijken, herhaalt, wat de Engelsche redenaars en de Engelsche pers het onophoudelijk vóórdreunen... tot schade van eigen opvoeding, tot nadeel ook van zijn oeconomische belangen.

Waar in Europa, ten minste op het Vasteland, zou iemand, die zich verantwoordelijk weet voor zijn uitlatingen, durven beweren, dat de toestanden op het gebied van landbouw en veeteelt beter zijn in Engeland dan ergens elders? En wie zou b.v. aan de Zuid-Afrikaansche boeren durven aanraden, bij een studiereis in Europa in geen geval een bezoek aan Engeland, als het land, waar veeteelt en landbouw het meest zijn gevorderd, te vergeten?

In Engeland durft men zoo iets getroost aan, en dit is uiterst schadelijk voor een volk als het Zuid-Afrikaansche, dat wel neiging heeft om zich den Engelschen stijl der superlatieven eigen te maken, maar toch nog te weinig zich zelf is, nog te veel gebukt gaat onder het weten, dat het in allerlei zaken nog veel te leeren heeft, om tegenover de Engelsche zelfoverschatting, geuit op een toon, die geen tegenspraak duldt, en wereldkundig gemaakt met een naïeve zekerheid, die van twijfel aan eigen voor-

treffelijkheid zelfs nooit heeft gedróómd, een critische houding aan te nemen.

Daarom is het van zoo heel groot belang, dat van Nederlandsche zijde protest wordt aangeteekend tegen beweringen, als wij in ons nummer van 15 Augustus j.l. onder de aandacht van onze lezers brachten en hier even willen herhalen in verband met een andere gebeurtenis, die later plaats vond. Op 15 Augustus schreven wij:

Type van een huis van een privaat persoon, op Sunnyside, te Pretoria, zooals er door Engelsche bouwmeesters bij duizenden in Zuid-Afrika zijn gezet; merk: goedkoop, leelijk en niet nationaal.

In het weekblad *South Africa*, van 26 Juli jl., staat op blz. 196 een advertentie betreffende het „Shorthorn" ras van runderen voor de productie van melk. Daaruit vertalen wij het volgende zinnetje: „De Wereldkampioen Shorthorn Melk-koe „Model Maid" heeft het wereld-record geslagen met 86 lbs. 10 ozs, in 24 uur". Het zinnetje is wel erg misleidend. Men zou er uit kunnen begrijpen, dat het wereld-record is geslagen voor alle melk-rassen van de geheele wereld. In het beste geval kan evenwel alleen sprake zijn van het slaan van een record, wat aangaat het Shorthorn-ras. Of dit op zich zelf juist is, kunnen wij natuurlijk niet beoordeelen, omdat de desbetreffende gegevens ons daarvoor niet ten dienste staan. In ieder geval kunnen wij — en wij verzoeken daarvoor de aandacht onzer Zuid-Afrikaansche vrienden, die waarschijnlijk ook met dit zinnetje uit *South Africa* zullen kennis maken, aangezien het Shorthorn-ras in Zuid-Afrika van Engelsche zijde zeer wordt aangeprezen — een reeks van productie-cijfers mededeelen voor Hollandsche koeien, die hooger zijn dan het bovenstaande. Men oordeele:

[86 lbs. 10 ozs. Eng. gewicht = 38.98 K.G.]

Kol II. . .	9 jaar, gaf op	4 Mei	'10	in 24 uur	44	K.G.
Emma . . .	8 „ „ „	17 Mei	'13	„ 24 „	44	„
Mina I . .	9 „ „ „	31 Maart	'11	„ 24 „	42	„
Jansje IX. .	8 „ „ „	22 Maart	'13	„ 24 „	41½	„
De vale Bles.	6 „ „ „	10 Maart	'09	„ 24 „	40½	„
Simona VIII.	8 „ „ „	28 Dec.	'12	„ 24 „	41	„
Korteweg III.	7 „ „ „	9 Nov.	'11	„ 24 „	40	„
Rosa . . .	4½ „ „ „	30 Jan.	'13	„ 24 „	39¼	„
Kol III . .	8 „ „ „	28 Dec.	'11	„ 24 „	39	„

Al de genoemde dieren zijn, met uitzondering van Kol III, nog in gebruik bij leden van slechts één fok-vereeniging (Aurora, te Abbenbroek). Wanneer de cijfers van al de andere fok- en contrôle-vereenigingen in Holland werden nagegaan, en dan nog de cijfers in Friesland werden nagespeurd, zou de lijst zeer veel langer kunnen worden gemaakt van Friesche of Hollandsche Zwart-bonte beesten, die het wereld-record van de Shorthorn-koe „Model Maid" hebben geslagen. In verband met de groote hoeveelheid melk, die deze koeien gaven, mag natuurlijk niet vergeten worden, dat zij gedurende den eersten tijd na het kalven drie maal per dag werden gemolken.

Ongeveer in denzelfden tijd, waarin *South Africa* ons de aangehaalde en met cijfers weerlegde bewering bracht, werden niet minder aanvechtbare woorden gesproken door eenige lieden in Zuid-Afrika, die, ditmaal wèl tot vergelijken in staat, en die dus wèl konden weten, dat hun woorden dwaasheid waren en in *hùn* mond erger dan dwaasheid, hetzelfde Engelsche veeras der Shorthorns adverteerden als „King of all breeds", Koning van alle rassen. Het gebeurde bij gelegenheid van een vergadering van veefokkers, die zich toeleggen op de teelt van het Shorthorn-veeslag in Zuid-Afrika, welke vergadering plaats vond in het laatst der maand Juli te Durban. Bij die gelegenheid werd een eetmaal gegeven en bij dit eetmaal werden natuurlijk tafelreden uitgesproken. Zoo'n tafelrede werd ook gehouden door den Directeur van het Zuid-Afrikaansche Departement van Landbouw, een Engelschman, die aan zijn nationaliteit het recht schijnt te ontleenen om, ofschoon hij ambtenaar is, betwistbare zaken aan te roeren op een wijze, welke onmiddellijken invloed moet uitoefenen op zaken van koophandel, m.a.w.: die, ofschoon ambtenaar, neen: optredend als ambtenaar, het bedrijf van de fokkers van het Shorthorn-veeras ten nadeele van al hun collega's, die werk maken van andere rassen, tracht te bevoordeelen. Deze Directeur van Landbouw, als zoodanig hoofd van alle Zuid-Afrikaansche Gouvernements-modelboerderijen en proefstations, waar naast het Shorthorn-ras ook het Friesch-Hollandsche is ingevoerd, weet uit vergelijkende staten aangaande melk- en botervet-opbrengst, dat het onjuist is, wat hij beweert; dat het niet aangaat, het Shorthorn-ras op zijn merieten zoo-maar-zoo tot koning van alle vee-rassen uit te roepen; en dat hem de zucht om de producten van zijn geboorteland boven die van alle andere landen te verheffen, gepaard aan de algemeen-Engelsche voorliefde voor den overtreffenden trap, parten speelt, tot nadeel van de Zuid-Afrikaansche boeren-belangen, welke hij tot plicht heeft te behartigen en voor schade te vrijwaren.

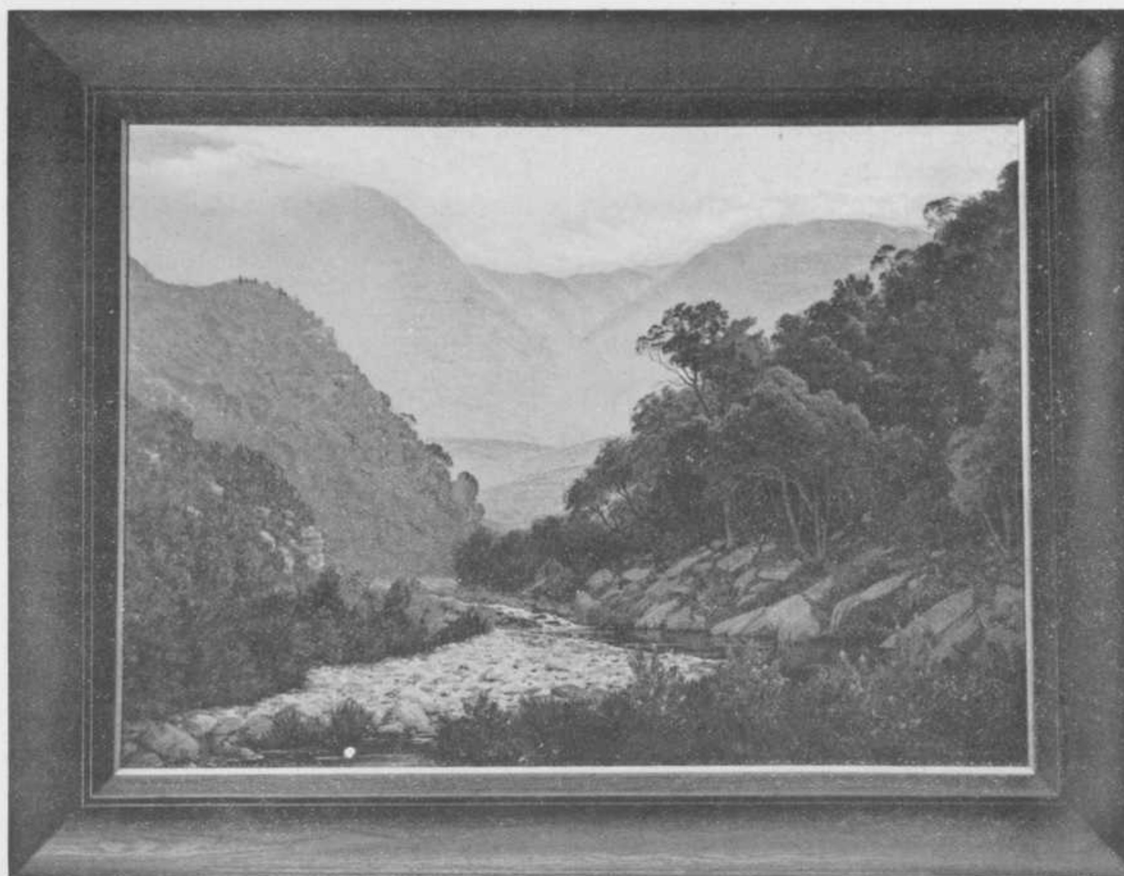
Van ons, die niet meer dan algemeene denkbeelden kunnen hebben over deze zaak, is natuurlijk niet te verwachten, dat wij in een uitvoerige, wetenschappelijke bestrijding zullen treden. Wij moeten dit overlaten aan deskundigen, Wij hopen evenwel binnen niet al te langen tijd van deskundige hand een bestrijding te kunnen open-

baar maken. Voorloopig wijzen wij op de hierboven medegedeelde cijfers, welke op zich zelf reeds, hoe onvolledig ook, in verband met het kampioenschap van de Shorthorn-koe, in *South Africa* aangeprezen en bewierrookt, voldoende zijn ter bestrijding van de woorden van den Zuid-Afrikaanschen Directeur van Landbouw, ondersteund door beweringen van het Hoofd der Gouvernements-boerderij te Potchefstroom, die zich, evenals zijn Directeur, heeft laten kennen als iemand, die onze Nederlandsche vee-slagen tracht te weren op allerlei wijzen en ook op een wijze, die moeilijk recht-door-zee kan worden genoemd, b.v. door te verhinderen, dat de vergelijkende staten van melk- en botervet-opbrengst der ingevoerde koeien op de door hem beheerde plaats nog langer werden gepubliceerd, toen eenmaal gebleken was, dat de Engelsche rassen niet als kampioenen uit den wedstrijd te voorschijn kwamen.

Bosma II, No. 16107H F. R. S.
Deze koe is bekend om haar hooge melk-opbrengst; deze bedroeg gedurende de dagen van 2—4 Aug. des avonds 19.5 K.G., des morgens 20 K.G., met 3.25 pCt. vetgehalte, vetgr. 1283.75; 18—19 Aug. des avonds 19 5 K.G., des morgens 19.5 K.G., met 3 10 pCt. vetgehalte, vetgr. 1209.
Eigenaar: G. Miedema, Leeuwarden.

Heden zijn wij nog in staat om aan onze lezers, en vooral aan onze lezers in Zuid-Afrika, het portret te geven van een Friesche koe, die met een opbrengst van 39 à 39½ K.G. melk in 24 uren en een behoorlijk vetgehalte de Shorthorn-kampioen heeft geslagen. Wij verwijzen naar het portret van Bosma II en het daarbij behoorende onderschrift.

Morgenlicht, Zuid-Afrikaansch berglandschap, naar een schilderij van J. E. A. Volschenk.

De Dichter J. F. E. Celliers.

DIE SLAAP.

Ik woon bij mijn suster, haar naam is die Dood,
ik kom u terug haal, terug in mijn skoot,
vermoeide.

Uw bande val af, op 'n wenk van mij.
Kom, gee mij uw hand en laat u lei,
ontboeide.

Uw geest is van aardse wet ontslaan,
uw voete onthewe aan aardse gaan,
in mijn paleis.

Wat op aard nie kan nie is spel vir mijn hand;
ik neem u mee in mijn tower-land,
op 'n tower-reis.

JAN F. E. CELLIERS.

De Dichter Dr. D. F. Malherbe.

TO AN UNCROWNED KING — AAN EEN ONGEKROONDEN KONING
PRESIDENT STEYN.

[Zooals onze lezers weten, is Pres. Steyn in den laatsten tijd lijdende, meer dan eenige jaren te voren Z H Ed. is niet in staat, in de moeielijke tijden, die Zuid Afrika thans doorleeft, persoonlijk voor zijn volk op te treden of op actieve wijze deel te nemen aan den strijd. Onder deze omstandigheden geven wij gaarne plaats aan onderstaand Engelsch gedicht, door onzen vriend Ds. A. Pijnacker Hordijk, Bestuurslid der Afd. Nijmegen van onze Vereeniging, vertaald.]

To thee no empty vaunt of puppet show —
No shouting servile mobs proclaim thee king —
No mocking mummery of chanting priests
Degrades thy glorious manhood's noble brow.

The silent homage of a nation's heart
Proclaims thee king — thou bearest in thy breast
That diadem, that doth alone compel
The deathless homage that true hearts impart.

Upon thy couch of suff'ring thou dost lie.
Round it we bow the knee in gratitude
That Africa holds thee and men like thee —
Of hero heart — who choose to dare or die.

Across the seas thou goest forth to-day;
May health's returning smile thy voyage cheer;
May the remembrance of a duty done
Nobly and well — e'er cheer thee on Life's way.

And when — some other day — thou settest out
For that far shore, where weary hearts find rest,
May sweetest visions of thy land beloved —
Restored and free — encompass thee about.

E'en now, perchance thine eyes can pierce the gloom
That hides the future bright. Dost thou not see
The shackles fall — the furled flag float free —
And thro' the mists a fairer Afric loom?

An Afric shining with a purer light —
Born of her heroes' blood — her hero deeds —
An Afric good and great, in whose heart's love
Thy name — Marthinus Steyn — shall e'er gleam bright.

Voor u geen spel, geen pronkerige staat;
Geen kruipend, schreeuwend volk verklaart u Vorst;
Geen schijn-vertoon van priesterlijk gezang
Verdraagt zich met uw manlijk, fier gelaat.

De stille hulde van het hart van 't volk
Roept u tot koning uit, en in uw borst
Draagt gij de kroon, die hulde dwingt alleen,
Onsterflijke eer, der harten trouwe tolk.

Nu ligt gij op uw lijdenssponde neer,
En dankbaar buigen wij daarbij de knie:
O, blijf voor Afrika gespaard! Met u
Elk een, die dapper 't leven waagt voor de' eer.

De wijde zee voert u nu ver van hier;
Gezondheid, blijdschap worden weer uw deel;
En dat herin'ring aan volbrachten plicht,
Zoo schoon en groot, uw levensweg versier'.

En als gij eens, dien dag, den steven wendt
Naar 't verre land der rust voor 't moede hart:
Het zoetste droombeeld van uw dierbaar land,
Hersteld en vrij, verkwikke u dan in 't end.

Zelfs nu, misschien door mist en nev'len heen
Aanschouwt uw oog het licht in 't blij verschiet:
't Ontketend volk, de vlag weer vrij ontplooid,
Zuid-Afrika veel schooner dan 't ooit scheen.

Een Afrikaansche hemel, helder, rein;
Een land uit heldenbloed herboren, in welks hart
Vol liefde leeft, en eeuwig blijft gegrift
Uw groote naam — Marthinus Teunis Steyn.

DIE VERHOUDING TUSSEN AFRIKANERS EN EUROPEANE.

Dr. J. D. du Toit (de dichter Totius), Professor aan de Theologische School te Potchefstroom.

Mij was gevra 'n opstel te skrijwe oor die verhouding tussen Afrikaners en Hollanders.

Die leser wat enigssins op die hoogte van sake is, sal toegee, dat dit 'n tere onderwerp is, in verband waarmee so baje misverstand en vooroordeel bestaat, dat die tijd die beste heelmeester sal wees en voor die oomblik: „zeer veel dient gezwegen".

Deurewewel mijn onderwerp die breeër basis te gee wat ik bo aan hierdie stuk neergelê het, sal ik die saak in sijn kern kan aanraak en veel kan sê, wat nie alleen vir Nederlanders geldig is, waar sprake is van bedoelde verhouding.

Dit lijk of alles in die geskiedenis daartoe meegewerk het, en mee moes werk, om die Afrikaner los te skeur van Europa. Onder die Afrikaner verstaan ik diegene wat, van die begin af, sig in die land gevestig het, met die doel om in die land te blij, sijn lewe daaruit te maak en dus ook vir die land alleen te lewe. Van die begin af moes die Afrikaner ondervind (onder hollandse sowel als onder engelse bestuur) dat hij uitgebuit word ten bate van maatskappije of grote here of regeringe, wat vir buitenlandse belange lewe en werk. Waartoe dien anders 'n kolonie?

Die geskiedenis van die buitenlandse belange, in re'elregte strijd met die binnenlandse belange, is die geskiedenis van Suidafrika — tot die end van die laatste oorlog (*of daarna ook nog?*).

Die end van al die struweling en flaters klein en groot moes noodwendig wees, dat die Afrikaner, die man van binnenlandse belange, aan die roer van die landsbestuur staat. D'is die begin van die Afrikaner sijn eie nasionale bestaan. En hij sal daar nou wel voor sorg, dat die nasionale bestaan, in handel en nijwerheid en in alle andere dinge, tot sijn reg kom.

Met die oog op die rol, wat die uitlander al bijna drie eeuwe lang in Suidafrika speel, kan dit *die Afrikaner wel vergewe worde*, sou ik denk, *als hij 'n beetje wantrouwig uitgeval is* en die Europeaan nie onvoorwaardelik als broeder aan sijn hart druk. En als die uitlander hem vrome raad kom gee omtrent sijn taal of die opvoeding van sijn kinders, neem hem dit nie kwalik nie — al word die raad miskien ook somtijds uit pure belangstelling en liefde gegee — als hij nog maar altijd 'n halwe gedagte krij, dat hij die jakhals die passie hoor preek.

Die Afrikaner wil wel leer, maar skoolmeesteragtigheid verdra hij nie: al is die nasie nog so jong, ongevormd en gering in aantal, hij het al meer als eenmaal die Europeaan op gevoelige manier „gewijs, waar David die wortel gegrawe het". Daarbij het hij Suidafrika skoon gemaak van wilde diere, en die barbare gehoorsaamheid geleer. Die Afrikaner voel sijn waarde. Daarom verdra hij dit sleg, als hem lering meegedeel word op so'n manier, dat hij in die hooggeleerde 'n gebaar en 'n glimlaggie van nederdalende medelije bespeur, als hij voel dat hem 'n handje bo die hoofd gehou word deur kamergeleerdes, in gemaklike stoele, wat met mekaar knipoogies wissel van superieure verstandhouding. Erger word dit als ingebeelde superioriteit 'n rolletje wil speel, wat viral in 'n jong land nog al dikwels gebeur — en nie van uitlander kant alleen nie, dit moet ik erken.

So 'n air van meerderheid sal die Afrikaner nog eerder van 'n Engelsman dan van 'n Hollander verdra. Hoekom so? Hij mag sê wat hij wil, maar in sijn binnenste *voel hij nog die familieskap met die Hollander;* en die meesteragtigheid wat hem in 'n Hollander hinder, is dieselfde wat hinder in 'n familie, als in die boesem daarvan 'n „meester dromer" opstaat, 'n wijse, soos onder die seuns van ou Vader Jakob. En die Afrikaner is bowendien oortuigd, dat die wijsheid van die Hollander nie veel kan beteken nie, omdat hij — die Afrikaner — self deur middel van 'n ander geest en taal, dan die hollandse of afrikaanse, sijn hogere gevoelens en begrippe ontwikkeld het. *Afrikaans ken hij net in verband met oppervlakkige, al-dagse, laag-bij-die-grondse begrippe, met Hollands sal dit wel dieselfde wees* — daar is hij seker van, en dit word hem wel dikwils genoeg voorgehou en ingeprent (tot so'n mate selfs, dat hij daartoe kom, sijn hollandse bloed en afkomste logen). *Alles wat Afrikaans of Hollands is, moet, om rede alleen dat dit Afrikaans of Hollands is, minderwaardig wees, dit staat bij hem vas.*

Dr. Geo Mc. Call Theal.
Schrijver over Zuid-Afrikaansche Geschiedenis.

D'is anders nie 'n eigenaardigheid van Afrikaners alleen nie om te denk

dat alles wat vreemd is tog al te seker beter moet wees dan wat van eie land of stam is.

Gelukkig word in die laaste tijd die sotte geloof ondermijnd, deurdat daar soveel meer van onse jonge Afrikaners kennis maak met hogere hollandse studie, en, alhoewel hooggeleerd, daarbij tog in wesen en taal Afrikaners blij.

Ons verwag viral daarvan, dat binnen nie te lange tijd die faktore van misverstand geëlimineer sal word, wat verwijdering in die hand werk daar, waar eendrag en mag behoor te bestaan. D is 'n verwijdering, wat uiterst pijnlik is vir Afrikaners, wat die dienste en die liefde op prijs stel van die talrijke Nederlanders met warme harte vir Suidafrika. Sulke Nederlanders was daar reeds onder ons, toen die beide gewese republieke nog jong was. Sulke Nederlanders was daar altijd onder ons en in Nederland self, — viral tijdens onse grote moeilikheden en ellende van die jare 1899—1902.

M. J. Brink,
door de Afrikaners gaarne hun „Vader Cats" genoemd.

Daar is daarom één kragtige invloed, wat verhinder het, dat die Afrikaner sijn Hollands o'er boord gegooi het als iets, wat net deug vir wat minderwaardig is, en die invloed was sijn *godsdienst*, sijn *kerk; daar het hij sijn Hollands leer ken in die dienst van die hoogste.* Dit sal 'n noodlottige dag wees, als Hollands of Hoog-Afrikaans nie meer in sijn kerk gehoor word nie, als daarbij ook nog die opvoeding, en viral die hogere opvoeding, deur middel van 'n ander dan die eige taal word meegedeel.

Godsdienst en taal breng ons op die aanduiding van twee belangrijke oorsake van verwijdering tussen Europeane en Afrikaners: *onse hollandse kerk en kerkmense in Suidafrika is bang vir die moderne rigting op godsdienstig gebied, wat in Europa so algemeen word.* Die moderne denkbeelde word en is gemeengoed van heel Europa en dring ons land binne *deur die engelse sowel als deur die hollandse deur.* Die invoering daarvan deur engelse invloede en boeke en persone is minder in die oog vallend, omdat dit so onmerkbaar aansluit bij die stelsel van opvoeding, waar ons al aan gewoon is. Maar *die moderne Hollander, of modern-godsdienstige* (modern-wetenskappelike) *hollandse boek skok die Afrikaner, omdat hij so gewoon is, die hollandse taal alleen te ken in verband met sijn orthodokse kerk en geloof.* Die afvalligheid van die Engelsman kan hij verdra, siet hij deur die vingers, *of siet hij glad nie raak nie*, terwijl hij die ongelowigheid van die Hollander voel als *'n verraad in eie familie.* Ja, die Afrikaner neem dit die „goddelose" Hollander so kwalik, dat hij sijn best doet om uit te maak, dat daar glad geen familieskap bestaat nie.

Dr. J. Brill,
Oud-Rector van het Grey-College te Bloemfontein.

Beter kennis van die geskiedenis sou die Afrikaner leer, dat Frankrijk (die Afrikaner roem graag op sijn franse afkomst) vir sijn voorgeslag 'n wrede, onnatuurlike moeder was, wat haar eie kinders bij duisendtalle vermoor het, sodat die, wat kon vlug en in Holland en haar kolonies 'n beter moeder gevind het, nie veel nodig had nie om die onherbergsame franse vaderland en sijn taal te vergeet en op te gaan in 'n nuwe omgewing.

Die Afrikaner leef nie in die verlede nie. Met die verlies van Europa is ook Europa's geskiedenis vir hem verlore gegaan. Die verlede is, so te sê, heeltemaal vir hem uitgewis. Hij het weer begin met 'n nuwe bestaan, op Afrikaanse bodem.

Met die ou geskiedenis mis hij veel wat aan die Europeaan voedsel gee vir verbeelding, en poësie en kunst in die algemeen. Sijn eie jonge geskiedenis het weinig sigbaars nagelaat in die vorm van bouwwerke, geskrifte e. s. m. Van die begin af was sijn lewe 'n harde strijd om lewensbehoud en nasionale bestaan. Selfs tot van dag nog dra al sijn instellinge, al sijn gebouwe, ens. die kenmerk van tijdelikheid, van onrus, van voorbijgaandheid. Nergens word soveel verreisd, verhuisd, verbouwd, als in ons land; en die van ons, wat nog nie oor die water was nie, het selfs geen voorstelling van 'n ander toestand. Ons het nog nie tijd gehad nie om ons in te léwe in die fijner en ingewikkelder en afgetrokkener gevoelens en denkbeelde van die ouer kultuurvolke.

Maar met die intreding van rus, die uitbreiding van onderwijs en wereldkennis, is 'n weertoenadering tot Europa onvermijdelik (omstandighede het bewerk, dat die toenadering tot dusver deur engelse bemiddeling geskied is). Die dag sal nog kom, dat die Afrikaner belang sal stel in die geskiedenis, die oorkondes, die kastele en bouwvalle, die legendes en oorleweringe van sijn ou kultuurmoederland Europa. Net soos enige beskaafde land van die wereld sal Suidafrika gelijk-op deelneem aan die wereld s'n beweginge en worstelinge op geestelik gebied, aan die wereld sijn vergaderde kennis. Die idee, wat

sommige mense nog koester, om van Suidafrika 'n soort alleenstaande Israel te maak — bang en wars van uitlandse inmenging en invloede — is 'n droombeeld, wat met die dag reeds vager word.

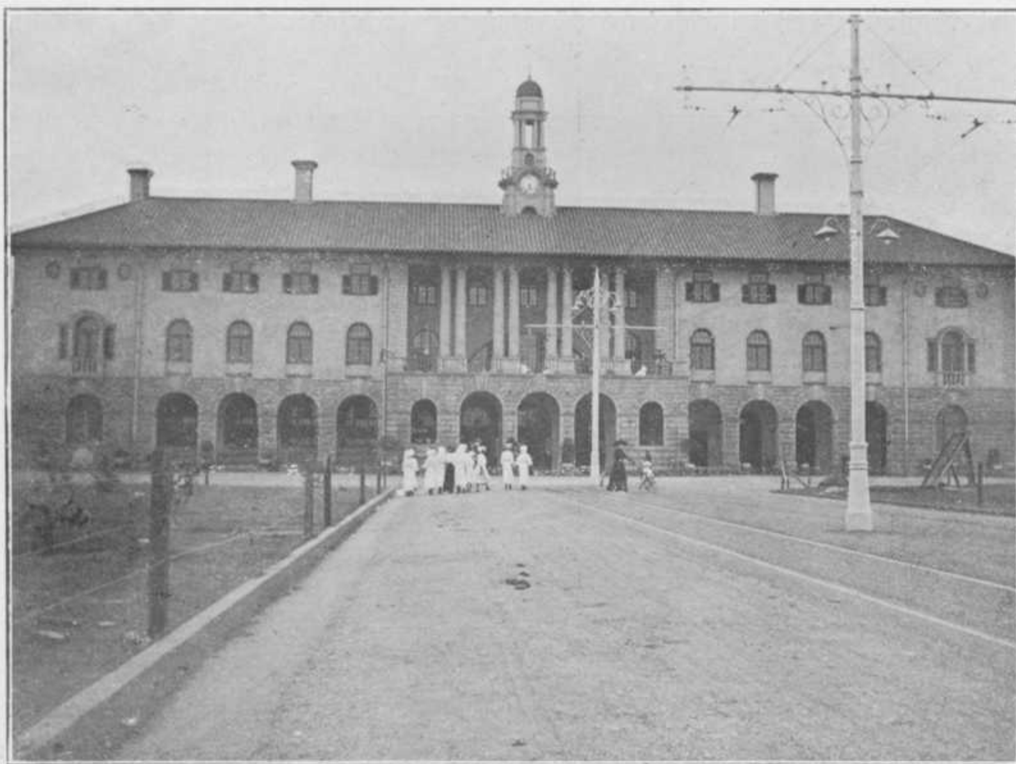
Wat die Afrikaner vooral nog zwak laat staan teenoor die uitlander is onbestemdheid op taalgebied. Newens die uitbuiting-politiek, wat natuurlik die taal van die Afrikaner tot elke prijs in die grond wil boor, is in eie boezem, sowel als bij die uitlander, nog baje onkunde, misverstand en vooroordeel te oorwin. Dat die Afrikaner nasie 'n eie taal besit, 'n taal wat, wel-is-waar, nog ongevormd en *onbesonke* is, *soos die nasie self*, dog op heeltemaal natuurlike manier ontstaan is, 'n taal wat die Afrikaner pas, wat groei en ontwikkel, wat tot wording en wese gekom is, presies op dieselfde manier als enig ander taal in die wereld — dit kan sommige mense maar nie verstaan nie. Baje ontwikkelde Afrikaners en Europeane verstaan dit wèl. Hun invloed laat sig in die laaste tijd meer en meer geld, en sal, met die tijd, aan Suid-Afrika sijn eie taal en wese gun en gee.

Die tijd is nie meer ver af nie, dat Afrikaans als voertuig van onderwijs ingevoer sal moet word: selfs die klein kinders op skool voel dit als 'n belediging, wanneer die taal, wat vader en moeder thuis praat, met geringagting behandel word.

JAN F. E. CELLIERS.
(*Neerlandia*).

Standbeeld, te Stellenbosch, in Zuid-Afrika, opgericht ter eere van wijlen prof. John Murray en prof. N. J. Hofmeyr, de beide eerste hoogleeraren (sedert 1859) aan het Theologisch Seminarie aldaar.

Het nieuwe spoorwegstation te Pretoria, naar een foto, ons welwillend door den heer F. M. Knobel, te 's Gravenhage, afgestaan.

EEN BEKEND GEDICHT VAN THEODOR KöRNER

door JAN F. E. CELLIERS in het Afrikaansch vertaald.

LUTZOW SE STORMGEJAAG.

Wat flikker tog so in die sonneskijn daar?
Hoor, dreunend kom 't nader getrede.
Soos die wind strijk hul neer, d is 'n donkere skaar,
basuin-stote tussen-in, wakker en klaar,
—dit jaag ons 'n skrik op die lede!
En als jij die kêrels in swart daarnaar vraag,
dan sê hul: d'is Lutzow se stormgejaag.

Wat trek deur die bos daar, kan iemand ons sê,
so streep-streep, so gouw oor die berge?
D'is nag, en hul gaan in 'n hinderlaag lê;
daar kraak die geweer, en jij hoor net "hoerêh!"
en daar val menig Fransman se skerwe.
En als jij die stormja'ers in swart daarnaar vraag,
dan sê hul: d'is Lutzow se stormgejaag.

Waar die wingerd daar staat, is die Rijn se dal,
verborge lê daar die tiranne;
maar net so gouw soos 'n blits kan val
spring dappere kêrels daar af van die wal,
bespring aan die oorkant die manne.
En als jij die swemmers in swart daarnaar vraag,
dan sê hul: d'is Lutzow se stormgejaag.

Wat maak so 'n gedruis van geveg in die dal,
wat kletter die swaarde so same?
D'is woedende kêrels se sla'e wat val,
en ontgloeid is die vonk van die vrijheid al
—uitslaande in bloedrooie vlamme.
En als jij die ruiters in swart daarnaar vraag,
dan sê hul: d'is Lutzow se stormgejaag.

Wie reutel vaarwel aan die lewe se lig,
waar soveel gekerm en gelij is?
—die doodstrek alreeds op hul aangesig,
met wakkere harte wat béwe noch swig,
bewust dat hul vaderland vrij is?
En als jij die sterwende helde dit vraag,
dan sê hul: 't was Lutzow se stormgejaag.

D'is 'n wilde gejaag en 'n Duitse gejaag,
op moord naarsgebroed en tiranne!
Dus, die wat ons lief het, moet ween noch klaag,
want die land is vrij en die môre daag,
al het ons ook sterwend oorwonne!
En geslag op geslagte, als iemand hul vraag,
sal sê: dit was Lutzow se stormgejaag.

Leden der Ned. Zuid Afr. Vereeniging zijn zij, die een jaarlijksche bijdrage betalen van ten minste DRIE gulden. Aanmeldingen bij den Secretaris der plaatselijke afdeelingen, bij den Secretaris van het Hoofdbestuur Keizersgracht 389, Amsterdam, of bij den Vertegenwoordiger per Ned. Z. A. Vereeniging den heer Fred. Rompel, Postbus 389, Pretoria.

Ieder Nederlander of vriend van Nederland, zoowel in Europa als in Zuid-Afrika, die de Nederlandse belangen in Zuid-Afrika, en de belangen der Afrikaners in Nederland wenscht te bevorderen, wordt lid der Zuid-Afrikaansche Vereeniging.